

PRÍKLAD APOŠTOLOV (1TES 2,1–12)

ZÁKLADNÝ VERŠ

Ale ako nás Boh uznal za hodných a zveril nám evanjelium, tak hovoríme, nie aby sme sa páčili ľuďom, ale Bohu, ktorý skúma naše srdcia. (1Tes 2,4 SEKP)

ZÁKLADNÁ MYŠLIENKA

Pavol vysvetľuje hlavné motívy svojej evanjelizačnej práce. Tým nám pomáha preskúmať svoje srdce a pohnútky vo svetle evanjelia.

V úvode svojho listu sa Pavol zameril na svojich poslucháčov a ich zbor. (1Tes 1,2–10) Potom mení tému. Hovorí o tom, čo spolu so svojimi spolupracovníkmi prežil v Tesalonike, keď tam prvýkrát zvestovali evanjelium. (1Tes 2,1–12) V predchádzajúcej kapitole Pavol vzdával vďaka Bohu za to, že Tesaloničania nasledovali jeho osobný príklad a sami sa stali príkladom pre ostatných. V texte, ktorý budeme študovať v tejto lekcii (1Tes 2,1–12), sa Pavol snaží poukázať na situácie, keď dal svojim postojom ostatným veriacim príklad. Ľudia zvestujú evanjelium z rôznych pohnútok. Pavol zdôrazňuje najdôležitejšiu z nich. Túži, aby jeho služba bola príjemná Bohu. Pavlovi ani tak nešlo o rast cirkvi čo do počtu, ale skôr o jej rast v duchovnom poznaní.

V tejto lekcii nahliadneme do Pavlovho vnútra. Môže to byť pre nás príležitosť uvedomiť si, aké sú naše túžby, sny a motivácie. Môžeme rozmýšľať o tom, či náš vplyv na iných sa Bohu páči, alebo nie.

ODVAHA V UTRPENÍ

Ved' sami viete, bratia, že náš príchod k vám nebol márný. Ale, ako viete, hoci sme predtým mnoho vytrpeli a boli pohanení vo Filipách, našli sme odvahu vo svojom Bohu ohlasovať vám uprostred mnohých zápasov Božie evanjelium. (1Tes 2,1.2 SEkP)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Druhá kapitola nadväzuje na predchádzajúcu a rozvíja jej tému. Prvá kapitola sa končila tým, že „všetci“ počuli a vedia o viere tesalonických kresťanov. V druhej kapitole sa Pavol venuje tomu, čo adresáti vedeli o viere a odhodlaní Pavla i ostatných apoštolov.

Pavol pripomína, ako sa k nemu a Sílasovi zachovali vo Filipách, kam prišli zvestovať evanjelium. Na dlhej ceste z Filíp do Tesaloniky na každom kroku cítili bolesť spôsobenú nespravodlivým zaobchádzaním. Zdá sa, že aj po príchode do Tesaloniky boli na ich telách stopy po fyzickom násilí. Nikto by sa nedivil, keby sa po takejto nepríjemnej skúsenosti rozhodli byť v ďalšom meste opatrnejší. Kto by sa na nich hneval? Kto by im to vyčítal? Okolnosti akoby im našepkávali: Už nikdy nekážte evanjelium tak otvorene.

Napriek bolesti a utrpeniu Boh povzbudil Pavla a Sílasa, aby boli odvážni a silní. Navzdory nebezpečenstvu, že ich znovu postihne prenasledovanie, „našli odvahu vo svojom Bohu“. (1Tes 2,2) Bol to zvláštny kontrast medzi ich ľudskou slabosťou a mocou, ktorou Boh pôsobil prostredníctvom nich.

Boh použil okolnosti na svoju slávu. Vďaka viditeľným zraneniam apoštolov si obyvatelia Tesaloniky mohli uvedomiť dve dôležité veci: Predovšetkým to, že títo muži zvestujú evanjelium naozaj z vnútorného presvedčenia. Rozhodne ich nikto nemohol podozrievať z toho, že im ide o vlastný prospech. (1Tes 2,3–6) Zároveň bolo ich poslucháčom jasné, že Boh svojou mocou sprevádzal Pavla i Sílasa. Evanjelium, ktoré zvestovali, nebolo len intelektuálnou konštrukciou a zaujímavou filozofiou. V živote apoštolov bolo zrejmé, že Boh ich vedie a prostredníctvom nich koná. (v. 13)

APLIKÁCIA

- Čo by si uviedol ako názornú ukážku toho, že Boh vstúpil aj do tvojho života a zmenil ho? Je v tvojom živote viditeľná Božia premieňajúca moc?

POHNÚTKY KU KÁZANIU EVANJELIA

Lebo naše povzbudzovanie nepochádzalo z omylu ani z nečistých pohnútok, ani z podvodu... (1Tes 2,3 SEkP)

V staroveku používali rečníci tri prostriedky, pomocou ktorých chceli svojich poslucháčov presvedčiť a viesť k zmene postojev. Ľudia posudzovali silu argumentu na základe charakteru rečníka (*ethos*), kvality alebo logiky jeho vysvetľovania (*logos*) a toho, aký vplyv zanechala výzva na emócie poslucháča (*pathos*). V 1Tes 2,3–6 sa Pavol sústreďuje na charakter a pohnútky, ktoré viedli jeho samotného i jeho spolupracovníkov k zvestovaniu evanjelia. V týchto veršoch Pavol poukazuje na zásadný rozdiel medzi vlastným prístupom a postojom populárnych filozofov, ktorých reči boli často motivované osobným prospechom (pozri poznámky v 3. lekcii). V treťom verši Pavol uvádza tri nesprávne pohnútky ku kázaniu.

Najprv hovorí o „omyle“. Kazateľ môže byť nadšený pre nejakú zaujímavú myšlienku, ktorá je však mylná. Môže to myslieť úprimne, a predsa sa mylíť. Domnievať sa, že koná správne, a predsa je to mylná predstava.

Druhým nesprávnym dôvodom na zvestovanie môžu byť „nečisté pohnútky“, doslova „nečistota“. Tí, ktorí verejne vystupujú, sú známi svojimi myšlienkami. Často bývajú atraktívni. Niektorých rečníkov preto motivuje predstava, že svojou popularitou si získajú určité výhody alebo priazeň opačného pohlavia. Nakoniec Pavol uvádza „podvod“. To by znamenalo, že rečník si je vedomý toho, že nemá pravdu, a predsa sa z určitých sebeckých dôvodov snaží ľudí zmiasť a presvedčiť o tom, čo sám chce.

Pavol a Sílás odmietajú tieto pohnútky. Ak by ich motivácia bola takáto, po skúsenosti vo Filipách by s kázaním radšej skončili. Odvaha, akú prejavili v Tesalonike, svedčila o tom, že prostredníctvom nich skutočne pôsobí Božia moc. Vedeli, že logické argumenty a emocionálne výzvy nestačia. Posolstvo má silný vplyv len vtedy, ak je v súlade s charakterom hovoriaceho. Táto autenticita pôsobí na ľudí aj dnes.

- **Premýšľaj o motivácii a pohnútkach pri tom, čo v živote robíš. Sú tvoje pohnútky vždy čisté, čestné a dobre mienené? Ak nie, ako to môžeš zmeniť? Pozri 5Moj 10,16; Fil 4,13 a Ž 51,1–10.**

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

PÁČIŤ SA BOHU

Ale ako nás Boh uznal za hodných a zveril nám evanjelium, tak hovoríme, nie aby sme sa páčili ľuďom, ale Bohu, ktorý skúma naše srdcia. Lebo ako viete, nikdy sme sa nezaliečali rečami, ani nebolo v nás lakomstvo, ktoré by sme museli skrývať – Boh je svedok. Nehľadali sme slávu ani u ľudí, ani u vás, ani u nikoho... (1Tes 2,4–6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Slovo, ktoré je vo štvrtom verši preložené ako „uznal za hodných“, odkazuje na dôkladné preskúmanie a následné schválenie. Sám Boh posúdil čestnosť a pohnútky apoštolov a uznal ich za hodných niesť jeho evanjelium. Toto vzácne poslanstvo nemalo byť prekrútené a znevážené rozporom medzi slovami a činmi tých, ktorí ho zvestujú.

Populárni filozofi vtedajšej doby zdôrazňovali význam sebaskúmania. Každý, kto chcel ovplyvniť spoločnosť, mal v prvom rade preskúmať svoje pohnútky a zámary. Pavol túto myšlienku ešte viac prehľbuje. Okrem sebaskúmania pripomína, že ho preskúmal aj Boh. Boh sám overil jeho motiváciu. Práve preto apoštolí usilovali o to, aby sa vo svojom diele páčili Bohu.

Človek potrebuje v živote cítiť, že si ho niekto váži a že má hodnotu. Toto vedomie sa niekedy snažíme získať prostredníctvom zhromažďovania majetku, dosahovaním vysokých výkonov alebo pozitívnym hodnotením zo strany ostatných. Všetky tieto metódy na získanie vedomia vlastnej hodnoty sú však veľmi krehké. Najlepší obraz o našej hodnote nám ponúka evanjelium. Keď naozaj pochopíme, čo znamená, že za nás zomrel Kristus, uvedomíme si, akú veľkú hodnotu má náš život.

V súvislosti so snahou zapáčiť sa ľuďom Pavol spomína aj lichotenie poslucháčom. Považuje to však za úbohý prostriedok na zvestovania evanjelia. Pre Pavla nebolo najdôležitejšie to, čo si o ňom myslia ľudia. Pridáva ešte ďalšiu nesprávnu motiváciu pri zvestovaní – túžbu po finančnom prospechu. Tí, ktorí boli oslovení službou niekoho, sú často ochotní túto službu podporiť z vlastných prostriedkov. To je síce správne, ale Boží služobníci sa tak môžu ocitnúť vo veľkom pokušení pracovať pre túto „odmenu“. Tým by stratili zo zreteľa hlavnú motiváciu – páčiť sa Bohu.

APLIKÁCIA

- Čo sa v tvojom živote a tvojej službe „páči Bohu“? Čo sa mu nepáči? Ako sa môže stať tvoj život oslavou milujúceho Boha?

ÚPRIMNÝ ZÁUJEM

Hoci ako Kristovi apoštoli sme mohli dať najavo svoju dôležitosť, ale boli sme medzi vami vlúdni, ako keď matka kŕmi a láska svoje deti. Tak sme vám boli naklonení, že by sme vám najradšej boli dali nielen Božie evanjelium, ale aj vlastné duše, pretože sme si vás obľúbili. (1 Tes 2,7.8 SEkP)

V dnešnom svete sa za základné motivácie ľudského správania často považujú peniaze, sex a moc. V textoch, ktoré sme študovali v predchádzajúcich dňoch, sa Pavol snažil vylúčiť to, že jeho služba bola motivovaná niečím podobným. Chamtivosť, nemravnosť, klamstvo a falošné lichôtky do kresťanskej služby nepatria. Prvoradou motiváciou apoštolov bola túžba páčiť sa Bohu vo všetkom, čo robili.

Potom Pavol naznačuje, že ako apoštoli a učители si mohli v Tesalonike nárokovať určitý status a náležitú úctu. Dokonca mali aj akési morálne právo očakávať finančnú podporu. Aby si nikto nevysvetľoval jeho pohnútky nesprávne a aby nebol kameňom úrazu pre novoobrátených kresťanov, Pavol sa všetkého toho v Tesalonike zriekol.

K svojej základnej motivácii – páčiť sa Bohu – pridáva Pavol vo veršoch 7 a 8 tiež myšlienku úzkeho priateľského vzťahu s tesalonickými kresťanmi. Slová, ktoré volí, sú preniknuté emóciami a úprimným priateľstvom. Kázanie evanjelia nebolo pre Pavla len povinnosťou; svojim poslucháčom chcel dať samého seba.

V časti na pondelok sme hovorili o troch významných prvkoch, ktoré starovekí rečníci zdôrazňovali ako kľúč na presvedčenie poslucháčov: charakter rečníka (ethos), logika jeho argumentov (logos) a vplyv na emócie poslucháčov (pathos). Vo veršoch 4 – 6 Pavol zdôraznil charakter apoštolov a ich čestnosť (ethos), vo veršoch 7 a 8 apeluje na pathos, emocionálne puto a vzťah, ktorý sa rozvinul medzi apoštolmi a kresťanmi v Tesalonike. Všetky logické argumenty evanjelia (logos) sú totiž zmysluplné vtedy, ak sa dotknú nielen intelektu, ale aj ľudského srdca.

Prečítaj si text 2 Kor 8,1–5. Ako zareagovali kresťania v Macedónsku (kam patrila aj Tesalonika) na osobné priateľstvo a lásku apoštolov? V čom nás môže tento text inšpirovať? Akú úlohu by mal zohrávať v našom evanjelizačnom úsilí náš charakter a vzťah k iným ľuďom?

- **Kto ťa inšpiroval v tvojom duchovnom živote? Čím ťa oslovila jeho povaha? Ako môže tvoje osobné priateľstvo a úprimný záujem pomôcť niekomu inému na ceste za Bohom?**

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

NIKOMU NEBYŤ NA ŤARCHU

Iste sa, bratia, pamätáte na našu prácu a na našu námahu. Vo dne v noci sme pracovali, aby sme nikomu z vás neboli na ťarchu, a tak sme vám hlásali Božie evanjelium. Vy i Boh ste svedkami, ako zbožne, spravodlivo a bezúhonne sme sa správali k vám veriacim. Viete dobre, že sme každého z vás ako otec svoje deti napomínali, povzbudzovali a zaprisahávali, aby ste viedli život dôstojný Boha, ktorý vás povoláva do svojho kráľovstva a slávy. (1Tes 2,9–12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pavlove slová, že počas svojho pobytu v Tesalonike pracoval „vo dne v noci“, sú trochu zveličené. Chce nimi vyjadriť svoje nadľudské úsilie. Hovorí v podstate to, že pracoval oveľa viac, ako bolo jeho povinnosťou, aby nebol nikomu na ťarchu.

Zároveň si dával veľký pozor na to, aby svojím konaním nikoho nepohoršoval. Spolu s ostatnými apoštolmi sa snažil žiť „bezúhonne“, aby nič nerozptyľovalo pozornosť jeho poslucháčov od toho, čo im chcel predstaviť.

Vo veršoch 11 a 12 Pavol používa obraz otca, ktorý má záujem o svoje deti. Dobrý otec stanovuje svojim deťom hranice a pravidlá, ale zároveň ich povzbudzuje a miluje. Správna výchova berie do úvahy jedinečnosť povahy každého dieťaťa a jeho situáciu. Podľa toho sa potom rodičia rozhodnú, či je vhodnejšie povzbudenie, napomenutie, alebo možno niekedy aj trest.

V Pavlovom prístupe niekedy cítime akési napätie. Na jednej strane sa snažil použiť prístup, ktorý zodpovedal jedinečnej situácii poslucháčov, na druhej strane kládol dôraz na autentickosť. Chcel, aby vonkajšie správanie bolo vždy v súlade s vnútorným postojom. Ale ako byť čestný a autentický a zároveň byť „všetkým pre všetkých“?

Kľúčom k pochopeniu tohto napätia je láska, ktorú Pavol cítil voči tým, ktorým zvestoval evanjelium. Snažil sa predstaviť im najlepší model. Uvedomoval si, že k niektorým veciam ešte nedorástli. (Pozri Ján 16,12.) Preto pracoval vlastnými rukami. Svoje poslanstvo predstavoval tak, aby nestaval zbytočné bariéry, ktoré mohli poslucháčom brániť prijať evanjelium. To je naozaj silná lekcia o obetavosti a kresťanskom nasadení.

APLIKÁCIA

- **Ako v živote pristupuješ k veciam, na ktoré „máš nárok“? Za akých okolností by mal kresťan v živote vyžadovať to, na čo má právo? Kedy je rozumnejšie vzdať sa svojho práva? Ako tieto situácie rozlišovať?**

PODNETY NA PREHLBENIE

„Pravým Kristovým učeníkom nemôže byť ten, koho srdce nie je plné lásky k Bohu a k blížnemu, aj keby vieru vyznával sebahorlivejšie. Aj keby mal veľkú vieru i moc konať divy, jeho viera bez lásky nemá cenu. Aj keby bol veľmi štedrý a na nasýtenie chudobných by porozdával všetko svoje imanie, ani tak nezíska Božiu priazeň, ak to urobil z iných pohnútok ako z pravej lásky. A aj keby vo svojej horlivosti podstúpil mučenícku smrť z nejakého iného dôvodu ako z lásky, pred Bohom by bol zvedeným nadšencom alebo ctibažným pokrytcom.“ (SA 191; AA 318.319)

„Aj keď sa Pavol snažil predstaviť novoobráteným kresťanom jasné biblické učenie o podpore Božieho diela..., v určitých momentoch svojej služby vo veľkých centrách civilizácie radšej manuálne pracoval, aby sa uživil...“

V súvislosti s jeho pôsobením v Tesalonike čítame prvýkrát o tom, že Pavol okrem kázania aj manuálne pracoval, aby si zaobstaral prostriedky na živobytie. (1Tes 2,6.9; 2Tes 3,8.9)

Pavol nepovažoval takto strávený čas za stratený... Svojim spolupracovníkom pomáhal múdrym nasmerovaním v duchovnej oblasti. Svojou usilovnou a poctivou prácou im bol zároveň príkladom. Pavol bol šikovný a zručný remeselník, pracovitý muž, ktorý vrúcny duchom slúžil Pánovi. (Rim 12,11)“ (GW 234–236)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ PREMÝŠĽANIE

- Spomeňte si na nepríjemné skúsenosti (fyzické, duchovné alebo vzťahové), ktoré ste prežili. Čo vám pomohlo nájsť novú radosť a odvahu? Ako môže spoločenstvo veriacich pomôcť tým, ktorí takéto chvíle prežívajú? Aký prístup naopak neprináša očakávaný výsledok?
- Aké pozitíva prináša úzky osobný vzťah, ktorý kazateľ (misionár, evanjelista alebo ktorýkoľvek kresťan) nadviaže s tými, ktorým predstavuje Krista? Kedy sa môže toto blízke osobné puto stať problémom? Ako správne nastaviť „hranice“ pre vzťah s ľuďmi, ktorí sú našimi blízkymi spolupracovníkmi?

ZHRNUTIE

V časti na tento týždeň Pavol umožnil svojim čitateľom nahliadnuť do svojho vnútra. Odhalil im pohnútky, ktoré ho viedli k službe. Najsilnejšou motiváciou bola u Pavla túžba páčiť sa Bohu – bez ohľadu na to, či sa jeho konanie páčilo aj iným ľuďom. Ďalšou významnou pohnútkou bol úprimný záujem a láska k strateným ľuďom. Text, ktorý sme študovali, zdôrazňuje obidve tieto motivácie.